

16 ta' Gunju, 1947.

Inqallfin :

Is-S.T.O. Sir G. Borg, Kt., M.B.E., LL.D., *President*.

L-Onor. Prof. Dr. E. Ganado, LL.D.

L-Onor. Dr. L.A. Camilleri, LL.D.

Victor Mifsud *versus* Lt. Col. Edward George Carter *no.*

**Emergency Compensation Board — Gjurisdizzjoni —
Kompetenza — Malta Defence Regulations —
Notifikazzjoni tal-Gvern nri. 325 u 326 ta' 1-1943.**

Il-Boards kollha, ta' kwantunkwe natura jkunu, anki jekk ikollhom funzjonijiet semi-gjurisdizzjarji, bhal ma huwa l-Emergency Compensation Board, liema dejjem emmanazzjoni tal-Poter Eżekutiv, u mhux parti ta' l-organismnt gjurisdizzjarju, ejoè tal-Qorti. U ghalhekk il-gjurisdizzjoni taghhom hija limitata skond l-istatut kreativ taghhom, u ma tistax teveddi dak il-limiti. Konsegwentement il-Board ma jistax jidhol fil-kwistjonijiet kollha li jigu sollerati quddiemu, jekk dawn ikunu jzorbitaw mill-gjurisdizzjoni tieghu.

L-Emergency Compensation Board jaqa' taht dawn il-principji, u ghal-kemm id-decizjoni tieghu hija finali, dana jinghad meta huwa jkun iddecieda f'dawk il-limiti. Il-Qorti ghandha tara jekk dawk il-limiti gheer vjolati, u f'każ affermativ tannulla dak li jkun sar invalidament. Imma jekk isib li dawk il-limiti gheer rispettati, hija ghandha z-zomm bhala finali id-decizjoni tal-Board.

Fil-każ prezenti l-Qorti ta' l-Appell ma qabletx ma' l-Ewiel Qorti li kienet zammet li l-Board huwa kompetenti li jiddecidi l-kwistjonijiet kollha li jigu quddiemu, imma fl-istess hin ikkonfermat is-sentenza ta' l-Ewiel Qorti fil-meritu li kienet accettat id-decizjoni tal-Board; u dan ghaliez il-Qorti ta' l-Appell sabet illi l-Board kien iddecieda fil-limiti tal-gjurisdizzjoni tieghu.

Rat it-talba ta' l-attur quddiem il-Prim'Awla tal-Qorti Civili tal-Maestà Tiegħu, fejn ippremetta li b'decizjoni ta' l-Emergency Compensation Board tat-22 ta' Awissu 1946 (dok.

A) giet likwidata s-somma ta' £1188 a favur tieghu bhala kumpens ghad-distruzzjoni u hsara tal-ghamara tieghu in konsegwenza ta' l-okkupazzjoni mill-Awtoritá Militari kompetenti ta' kmamar fis-Sans-Souci Hotel, Marsaxlokk Road, Marsaxlokk, bil-lukri tat-tlieta fil-mija fis-sena mid-data illi l-imfietah tal-fond fuq imsemmi, li kien gie rekwiżizzjonat mill-Awtoritá Militari kompetenti, gew restitwiti lilu, jigifieri mid-9 ta' Gunju 1944, kif jirrizulta mill-ittra (dok. B); li ghaldaqstant dawn il-lukri mill-jum fuq imsemmi 9 ta' Gunju 1944 sal-jum 15 ta' Ottubru 1946 jammontaw £84; u li fl-istess jum 15 ta' Ottubru 1946 hu talab lill-konvenut nomine b'lex ihallsu s-sorte u lukri fuq indikati, u dana, kif ukoll pruvat, wieghbu li hu jikkontesta d-deciżjoni fuq imsemmija; wara li tkun premissa kwalunkwe dikjarazzjoni mehtiega, u dik, ghal bzonn, illi d-deciżjoni ta' l-Emergency Compensation Board fuq imsemmija, moghtija fuq talba tieghu fl-imsemmi jum 22 ta' Awissu 1946, hija valida malgrado kwalunkwe pretensjoni kuntrarja tal-konvenut nomine, u moghti kwalunkwe provvedimenti relativ, talab li l-konvenut ikun mili-Qorti kundannat ihallsu s-somma ta' £1272, in kwantu ghal £1188 sorte kif giet superjorment likwidata, u in kwantu ta' £84 lukri tat-3% fuq l-istess ammont ta' £1188 mid-data tad-9 ta' Gunju 1944 sal-15 ta' Ottubru 1946, flimkien mal-lukri legali fuq l-ammont intier fuq imsemmi ta' £1272, dekorribili mill-jum tan-notifika tač-čitazzjoni sal-jum tal-hlas effettiv, u bl-ispejjeż;

Omissis;

Rat is-sentenza moghtija mill-Prinw'Awla tal-Qorti Civili tal-Maestá Tieghu r-Re tal-11 ta' Frar 1947, fejn čahdet l-č-čezżjoni tal-konvenut u ghalhekk laqghet it-talba ta' l-atur bl-ispejjeż kontra l-konvenut nomine; wara li kkunsidrat;

Illi l-kwistjoni qieghda mpernjata fuq il-pont illi d-deciżjoni ta' l-Emergency Compensation Board hija ineffikači, ghalhekk meta ddikjara illi l-kmamar fejn kienu l-mobbli in kwistjoni kienu okkupati bil-kunsens ahmenu tačitu ta' l-Awtoritá kompetenti, iddečieda oltre l-gurisdizzjoni tieghu;

Illi fil-Malta Defence Regulations 59 (3) kif emendat bil-G.N. 326/43, id-deciżjoni tal-Board fuq il-kumpens hija finali,

u ghandu l-istess poteri tal-Prim'Awla tal-Qorti Civili; u l-Li-gijiet tal-Proċedura, "mutatis mutandis", huma applikabili għall-Board;

Illi però huwa anki mpost illi ghandu jirregola ruhu fuq ir-regolamenti tal-G.N. 325/43;

Illi skond ir-regolament 59 (1) il-Board ghandu jara jekk xi kumpens jistax jithallas, u għalhekk il-Board ghandu jara jekk hemmx xi att minn dawk imsemmija fil-liġi li jkun haqq kumpens;

Illi għalhekk jista' jiehu konjizzjoni ta' xi preġudizzjali, u fil-każ dik ta' l-impossessament, biex jiddelibera jekk dak il-possessament huwiex jew le kompensabili; illi l-imhalef ta' l-azzjoni huwa l-imhalef ta' l-eċċezzjonijiet kollha;

Illi għalhekk, jekk il-Board iddeċieda illi dawk il-kmamar ġew okkupati u għalhekk l-attur kellu dritt ta' kumpens, u mbagħad għadda għal "quantum", dik id-deċiżjoni hija finali, u hija "res judicata" li għandha tiġi rispettata;

Illi dak il-Board huwa ta' natura ġudizzjarja; illi skond l-art. 779 tal-Kodiċi tal-Proċedura Civili, meta Qorti ta' l-Ewwel Istanza tiddikjara ruha kompetenti "ratione materiae", dik id-deċiżjoni tkun inappellabili; illi jekk anki dak il-Board ma kienx kompetenti, u afferma l-kompetenza tiegħu, id-deċiżjoni tiegħu "pro veritate habetur"; illi skond il-pratika Ingliża l-ġurisdizzjoni tal-High Court hija konfinata għall-kontroll ta' eċċess ta' ġurisdizzjoni u għall-inforzament ta' "rules of natural justice", imma dik il-pratika ma taqbelx ma' l-ingranagġ tagħna; illi l-liġi stess tiddikjara finali d-deċiżjoni tal-Board;

Illi fuq il-meritu xejn ma ntqal;

Rat in-nota ta' l-appell tal-konvenut *nomine* u l-petizzjoni tiegħu fejn talab illi dik is-sentenza tiġi revokata, billi tiġi milqugħa l-eċċezzjoni tiegħu tan-nullità ta' dik id-deċiżjoni mhabba eċċess ta' ġurisdizzjoni, u għalhekk tiġi miċhuda t-talba ta' l-attur; bl-ispejjeż taż-żewġ istanzi;

Omissis;

Tikkunsidra;

Illi l-appellant ghandu raġun fil-gravam li ġieb 'il qud-

diem meta ssottometta, bhala principju ġenerali, li mhux korrett dak li rriteniet l-Ewwel Qorti illi la darba l-Board huwa nvestit mill-kwistjoni, huwa anki kompetenti mill-pregudizzjali kollha li jinqalghu. Dan mhux eżatt, għaliex wiehed ma għandux jinsa illi l-Boardijiet, ta' Kwalkwanta natura jistgħu jkunu, anki meta bhal dan il-każ, qegħdin jeżerċitaw funzjonijiet semi-ġudizzjarji, huma però emanazzjoni tal-Poter Eżekutiv, u mhumiex parti ta' l-organament ta' l-Ordni Ġudizzjarju, ċjoè tal-Qrati. Dan iġib illi għalhekk il-ġurisdiżżjoni tagħhom għandha tkun neċessarjament limitata skond l-istatut kreativ ta' dak il-Board; u dik il-ġurisdiżżjoni ma tistax tghaddi dak il-limiti, għaliex tkun qiegħda tidhol f'materja mhux tagħha, f'materja ċjoè illi l-kostituzzjoni ta' l-Istat tirriżerva b'ġelożija kbira lit-tribunali ordinarji ta' ġurisdiżżjoni illimitata. Għalhekk ir-regoli tal-Proċedura Civili nvokati mill-Ewwel Qorti ma jistgħux jiġu applikati ġenerikament, iżda dejjem konformement għall-iskop li ried il-legislatur meta għamel Board speċjali; u konsegwentement, għalkemm Qorti tal-Ġustizzja ta' ġurisdiżżjoni illimitata tkun tista' tidhol u tiddeċidi l-kwistjonijiet pregudizzjali li jiġu sollevati, qabel ma wiehed jidhol fil-meritu, il-Board ma jistax jidhol fil-kwistjonijiet kollha jekk dawn ikunu qegħdin jeżorbitaw mill-ġurisdiżżjoni tiegħu;

Veru huwa illi d-Defence Regulations taw lill-Compensation Board il-poteri li għandha l-Prim'Awla tal-Qorti Civili, imma dik hija diżżjoni li tidher anki fil-liġi regolanti r-Rent Restriction Board, fis-sens illi għal materja proċedurali l-Board għandu dawk il-poteri, u mhux fis-sens illi huwa kostitwit bhala Qorti tal-Ġustizzja kif inhi l-Prim'Awla tal-Qorti Civili;

Tikkunsidra;

Illi huwa veru wkoll illi d-deċiżjonijiet tal-Board huma finali; iżda, kif tajjeb issottometta l-appellant, dan ifisser illi l-Board, meta jeżerċita l-ġurisdiżżjoni tiegħu skond il-liġi, jiddeċidi b'mod finali, u għalhekk ma hemmox l-ebda organament ieħor, lanqas Qorti ta' Ġustizzja, li jkun jista' jeżamina dak li għamel il-Board. Dan però, dejjem fil-limiti tal-ġurisdiżżjoni tal-Board. U għalhekk, jekk dik il-ġurisdiżżjoni tiġi oltrepasata, u għalhekk il-limiti tagħha vjolati, il-Qrati tal-Ġustizzja,

li għandhom ġurisdiżżjoni illimitata u huma fil-kostituzzjoni tal-pajjiż mahluġin biex jittutelaw id-drittijiet taċ-ċittadini u tal-korpijiet li fih huma kostitwiti, għandhom jaraw jekk dak il-Board fid-deċiżjoni vvjolax dak il-limiti li għandu mir-regolamenti fil-ġurisdiżżjoni tiegħu, u f'każ affermativ ma jarawx "res judicata", iżda jannullaw dak li jkun sar invalidament;

Tikkunsidra;

Illi għalhekk il-kwistjoni oġġett ta' dina l-kawża hija kollha mpernjata fil-pont jekk l-Emergency Compensation Board, meta ta d-deċiżjoni tiegħu "in the matter between "Victor Mifsud vs. A.D. Hirings", aġixxiex skond il-liġi u skond il-ġurisdiżżjoni li għandu in bażi għar-regolamenti, kif jippretendi l-attur, li qiegħed jitlob l-eżekuzzjoni tagħha, jew għall-kuntrarju vvjolax dik il-ġurisdiżżjoni, kif qiegħed jissottometti l-konvenut fl-eċċezzjoni tiegħu u fl-appell minnu magħmul lil din il-Qorti;

L-attur tal-lum, per mezz ta' ċitazzjoni nru. 50 ta' l-1944 quddiem l-Ewwel Qorti, kien ippremetta illi l-Awtorità Militari kienet hadet b'rekwiżizzjoni l-post in kwistjoni, u peress illi l-attur ma kellux żmien biex inehhi l-għamara tiegħu, l-istess ġew mehnda taht ir-responsabilità ta' l-istess Awtorità, taht titolu ta' depożitu, sakemm jiġu rtirati mill-attur; illi l-attur kien irtira xi mobbli fil-31 ta' Diċembru 1943, tal-valur ta' £119. 10. 0; u peress illi l-Awtorità ma kkonsenjatx l-oġġetti l-oħra tal-valur ta' £2597. 6. 9, għalhekk talab illi jiġi mogħti żmien lill-Awtorità biex tikkonsenja dawk il-mobbli, u in difett li tħallas il-valur relativ. L-Ewwel Qorti bis-sentenza tagħha tas-16 ta' Ottubru 1944, iddeċidiet fis-sens li laqgħet l-ewwel talba u tat lill-Awtorità żmien ta' 15-il ġurnata biex tagħti lura l-oġġetti hemm indikati u ddikjarat ruħha inkompetenti biex tistabilixxi s-somma tad-danni;

Din il-Qorti bis-sentenza tas-16 ta' Diċembru 1944, laqgħet l-appell magħmul mill-Awtorità, u ddikjarat li ma kien hemm ebda kuntratt ta' depożitu bejn l-attur u l-Awtorità Militari ta' l-oġġetti ndikati fiċ-ċitazzjoni, u għalhekk illiberat lill-konvenut "ab observantia judicii" minn dik l-azzjoni kif inhi magħmula;

Fit-12 ta' Mejju 1945 l-attur gieb il-pretensjoni tiegħu quddiem l-Emergency Compensation Board, li ta d-deċiżjoni tiegħu fit-22 ta' Awissu 1946, fejn gie ritenut:— "It is the opinion of this Board that the evidence in these proceedings proves that the said three rooms were occupied with the consent, if not express, certainly implied, of the competent Military Authority; consequently these three rooms are to be considered as having been occupied under the Malta Defence Regulations". Għandu jiġi stabbilit illi bl-emendi li saru per mezz tan-Notifikazzjoni tal-Gvern nru. 326 ta' l-1943 giet introdotta emenda wisq importanti fil-poteri tal-Board, fis-sens li l-Board ma għandux semplicement jistabbilixxi l-ammont tal-kompensazzjoni kif il-liġi kienet qabel, iżda għandu wkoll "for the purpose of determining whether any compensation is payable in respect of the taking of possession of land, etc.", u allura għandu jara jekk kienx hemm jew le "requisition or acquisition of property"; dejjem fl-ingranagg ta' dak li huwa prevedut fil-G.N. 325 ta' l-1945 bhala dak li għandu jagħmel il-Board f'kull każ ta' "requisition or acquisition" ta' diversi każijiet hemm speċifikament preveduti. Għallhekk jidher ċar illi l-Board kien kompetenti li jiddeċidi li kien hemm ir-rekwiżizzjoni tat-tliet kmamar, għaliex dana jaqa' preċiżament fil-poteri ta' dak il-Board "for determining whether any compensation is payable", jara jekk kienx hemm jew le r-rekwiżizzjoni. U peress illi d-deċiżjoni tal-Board hija finali, ma tistax Qorti tal-Gustizzja teżamina jekk dak il-Board iddeċiediex tajjeb jew hazin, jew aħjar il-Qorti taqbelx jew le ma' dak il-pronunċjament tal-Board; għaliex la darba għandu dak il-poter mill-liġi, u la darba d-deċiżjoni hija finali, il-Qorti tal-Gustizzja ma tistax tagħmel ebda indaġini fuq dan il-pont. U l-Board kien fil-ġurisdiżzjoni tiegħu meta għamel l-indaġini jekk il-post giex jew le rekwiżizzjonat, għaliex diversament ikunu nkapibili dawk il-kliem ta' l-emenda introdotta fl-1943 "determining whether any compensation is payable in respect of taking possession of land, the requisition or acquisition of property other than land, or the doing of work on land". Biex il-Board jiddeċidi jekk "any compensation is payable" f'dawk il-każijiet fuq

riportati, għandu neċessarjament jara jekk kienx hemm ir-rekwizzjoni "or acquisition of land and property"; għaliex diversament, jekk ma jistax jagħmel dan u għandu jibgħat il-partijiet quddiem il-Qorti tal-Ġustizzja, allura l-emenda kienet tkun inutili;

Tikkunsidra;

Illi l-appellant issottometta illi dan jiġi in konflitt ma' dak li ġie ritenut minn din il-Qorti bis-sentenza tas-16 ta' Diċembru 1944; iżda f'dak il-każ il-kwistjoni kienet kolliha mpernjata jekk kienx hemm depożitu jew le, u l-Qorti ddeciediet illi depożitu ma kienx hemm; u dak id-dispożitiv għandu jorbot lill-Board, peress li għandu jirrispetta d-deċiżjoni li kien hemm. Iżda fuq l-okkupazzjoni tal-kmamar, għalkemm fil-motivazzjoni l-Qorti qalet illi dik l-okkupazzjoni ma kienetx giet ippruvata, iżda fuq dan ma tat l-ebda dispożitiv; u allura, peress illi l-Board ma kienx marbut b'dik is-sentenza fil-kwistjoni jekk kienx hemm rekwizzjoni ta' dawk it-tliet kmamar, wara li sema' provi godda miġjuba quddiem l-istess Board, wasal għall-konklużjoni, dejjem fl-isfera tiegħu, illi okkupazzjoni tagħhom kien hemm. Għalhekk il-Board kellu ġurisdizzjoni jiddecidi dan;

Tikkunsidra;

Illi l-Board irrifjena wkoll illi "is satisfied, on the evidence produced, that all the articles of furniture and all the chattels in the above mentioned list "A", were stored in the said three rooms, and that all the articles of furniture and chattels in list "B" were not removed from that part of the premises which were originally occupied". Dawn huma żewġ konstatazzjonijiet ta' fatt, illi xi għamara kienet storjata f'dawk it-tliet kmamar u oġġetti oħra fil-lista "B" baqgħu fil-post. Konstatazzjoni oħra hija illi "the Board is also satisfied that all this furniture and all these chattels (sew storjati fit-tliet kmamar sew dawk imħollija fil-post) were found missing when the premises were surrendered, with the exception of those items in list "C", which were returned by the Military Authority on the 31st. December, 1943, and those items on list "D" which were loaned to personnel of military units bil-

leted in the premises" Din hija konstatazzjoni ohra ta' fatt, għaliex ma hemmx dubju illi dawk l-oġġetti kienu jonqsu. Il-Board irritjena wkoll—u din hija l-parti l-aktar importanti—in riferenza għall-għamara u ċ-"chattels", illi "the claimant has the right to be compensated for this loss which he suffered in consequence of the occupation of the premises under the Malta Defence Regulations as afore stated";

Il-Board, in forza ta' l-emenda fuq imsemmija ta' l-1943, "in determining whether any compensation is payable", irritjena illi l-attur għandu jkun kompensat—"has the right to be compensated"; u r-raġuni li gieb hija mhux id-delitt jew il-kważi-delitt, kif qieghed jippretendi l-appellant, iżda għaliex id-dannu ġara bħala konsegwenza, "in consequence of the occupation of the premises under the Malta Defence Regulations". Il-Board irritjena u ddeċieda illi l-kmamar kienu okkupati mill-Awtorità Militari, u dik hija "taking possession of land", u għalhekk kien hemm ir-rekwizizzjoni; u li in konsegwenza ta' dan okkopaw anki l-"furniture and chattels", u dan skond id-definizzjoni mogħtija fir-Regolamenti publikati fil-G.N. nru. 325 ta' l-1943 jissinifika anki rekwizizzjoni, għaliex skond dawk ir-regolamenti "requisition means in relation to property other than land to take possession of the property, or etc.". Għalhekk il-Board irritjena r-responsabilità ta' l-Awtorità Militari anki għall-"furniture and chattels" in forza ta' dik l-okkupazzjoni, li kienet ġeġja bħala konsegwenza ta' l-okkupazzjoni, ċjoè rekwizizzjoni, tal-post u tat-tliet kmamar; u allura ddeċieda fil-limiti tal-ġurisdizzjoni tiegħu. Kien jivvjola dik il-ġurisdizzjoni kieku rritjena illi l-Awtorità Militari hija responsabili minhabba d-delitt jew kważi-delitt tagħha jew tad-dipendenti tagħha fil-konservazzjoni ta' dawk l-oġġetti, għaliex kien jidhol f'materja li mhijex imsemmija f'dawk ir-regolamenti; u għalhekk indaġini bħal dik kienet teżorbita mill-ġurisdizzjoni tal-Board u tidhol fil-ġurisdizzjoni ordinarja tat-Tribunali. Huwa veru illi r-Regolamenti ma jsemmux il-"konsegwenzi tar-rekwizizzjoni"; iżda huwa naturali illi jekk minhabba rekwizizzjoni ta' post l-Awtorità, minflok tordna lis-sid.

kif gara f'kazijiet oħra anki deċiżi minn din il-Qorti, illi joh-roġ l-oġġetti mill-post rekwiżizzjonat, fil-waqt li tokkupa l-post, tokkupa wkoll, sija pure bhala konsegwenza tar-rekwiżizzjoni tal-post, anki l-mobbli, il-Board ikollu ġurisdizzjoni, għaliex ikun hemm okkupazzjoni ta' dawk il-mobbli, u għalhekk, kif intqal iżjed 'il fuq, kważi r-rekwiżizzjoni tagħhom stess;

Tikkunsidra;

Illi l-appellant issottometta li l-Board qiegħed da parti s-sentenza ta' din il-Qorti tas-16 ta' Diċembru 1944; iżda, kif intqal iżjed 'il fuq, u kif irritjena l-istess Board, dik id-deċiżjoni kienet tirrigwarda jekk kienx hemm jew le "il-kuntratt ta' depożitu" bejn l-attur u l-Awtorità Militari". oġġett li ma daħalx fih il-Board, kif ma setax jidhol għaliex ma kienx ikun fil-ġurisdizzjoni tiegħu. Jekk imbagħad fil-konstatazzjoni tal-fattijiet, u speċjalment in riferenza għall-okkupazzjoni tal-knamar, u konsegwentement anki tal-ghamara, hemm fil-konsiderandi tas-sentenza ta' din il-Qorti xi "obiter dicta" illi l-Board fil-konstatazzjoni tiegħu jekk kienx hemm jew le rekwiżizzjoni tat-tliet knamar, u konsegwentement tal-ghamara, ma qabelx magħhom, u ritjena haġa diversa, dan ma jissinifikax illi l-Board qiegħed da parti s-sentenza ta' din il-Qorti; għaliex il-ġudikat kien ristrett għall-kuntratt ta' depożitu u mhux rigward rekwiżizzjoni. U' jekk għamel dawn il-konstatazzjonijiet ta' fatti l-Board, fl-eżami tiegħu fil-limiti tal-ġurisdizzjoni tiegħu jekk kienx hemm rekwiżizzjoni, konstatazzjonijiet li din il-Qorti tista' ma taqbelx magħhom, dawk għamilhom dejjem fil-limiti ta' l-eżami tiegħu li, peress kien fil-limiti tal-ġurisdizzjoni tiegħu, huma finali u insindakabili minn dawn il-Qorti;

Tikkunsidra;

Illi lanqas din il-Qorti ma tista' tidhol fil-meritu jekk is-somma likwidata hijiex eċċessiva jew le, għaliex id-deċiżjoni tal-Board hija finali;

Għal dawn ir-raġunijiet;

Tirrespingi l-appell tal-konvenut nomine fil-meritu, u għalhekk tikkonferma s-sentenza li minnha hemm appell fil-

meritu tagħha; u in vista taċ-ċirkustanzi tal-każ tordna illi l-ispejjeż taż-żewġ istanzi ma jkunux taxxati bejn il-partijiet; id-dritt tar-registru però jithallas mill-konvenut appellant.
